

«Under en hårdere himmel»

Jeg har lest forskjellige innlegg i dagspressen for og imot Bjørneboes bok «Under en hårdere himmel». Selv har jeg ennå ikke lest boken, men jeg gleder meg til å få lese den. Hvor godt det gjør at en forfatter tør ta bladet fra munnen og si fra. Men noen har jo betvilt at det virkelig kan ha hendt det som Bjørneboe skriver. Derfor vil jeg fortelle hva jeg har opplevet i fengsel og leir etter frigjøringen.

Jeg er en eldre prestekone og var passivt NS-medlem og har aldri hatt noe tillitsverv innen partiet. Den 9. mai kom ca. 8 unge menn og arresterte min mann. Blant dem et par av hans konfirmanter. Et par dager etter kom der et meget ukjærlig brev fra biskopen. Vi måtte øyeblikkelig forlate prestegården. Jeg og mine tre unge døtre begynte så å pakke sammen våre eiendeler. Vi tenkte å reise til mitt hjem, men da jeg kom på lensmannskontoret for å be om reisetillatelse ble jeg arrestert. Sammen med 5 unge menn med geværer ble jeg kjørt til fengslet. Jeg bad om å få tale med prosten først, da jeg ikke skjønnte

Se der har vi det på prent!

Nationen har hatt et intervju med den fratredende formann Haugen i Studentsamfundet ved Norges Landbr.-høgskole.

Blant annet spørres det om han har hatt noen skuffelser?

Svar. «Vi forsøkte å få til et diskusjonsmøte om trykkekfriheten i høst, og i den anledning kontaktet vi ca. tyve personer med spørsmål om de kunne innlede en diskusjon. Alle var interessert, men ingen hadde høve til å komme —!»

Så vet vi det, at presse og forfattere er pålagt visse restriksjoner i det «frie Norge». Det er vel også etter disse prinsipper, at våre folk er satt utenfor når det gjelder artikler i pressen, bl. a. Nationen.

Alf.

hvorledes vi skulle få ryddet prestegården når jeg ble tatt og de tre unge døtre ble latt alene. Prosten svarte: «Jeg kan dessverre ikke hjelpe Dem». Så gikk turen til kretsfengslet hvor jeg ble puffet inn i en celle sammen med 5 andre kvinner. Det var en enmannscelle. Vi lå tett i tett på gulvet på halmmadrasser. Disse ble om dagen stuert opp mot den ene veggen. I hjørnet den fatale bøtten. Her ble jeg i 4 dager inntil vi ble overført til en leir.

Da vi var i kretsfengslet, var der 2 piker som var helt isolert fra oss og gikk i en luftegård for seg selv. Jeg fikk vite at de var syke. Men nå hendte det at de kom på samme rom som meg i leiren. Vi hadde spiseredskaper og vår tilmålte matrasjon sammen i et skap. På vårt rom var der 6 kvinner. Jeg spurte legen, som hadde tilsyn med leiren, om det var rett at syke og friske var sammen. I kretsfengslet var vi nemlig strengt atskilt. Han svarte bare: «Jeg tror ikke de er smittefarlige».

Maten var helt ubeskrivelig. Det var sild som ble tatt rett av tønne, klippfisk sort av midd og råttne kålrabi og poteter. På klippfiskvannet kokte de spinatsuppe, men den var full av fiskeben og meget uappetittelig. I de 45 dager jeg satt i leiren, gikk jeg ned 12 kilo.

En dag ble jeg hentet av en vakt som sa jeg skulle være med å gjøre rent i en prestegård. Her lå jeg på kne og skurte med en vakt bak meg. Han stakk meg i ryggen med geværet hvergang jeg rettet ryggen litt opp. Om og om igjen måtte jeg skure gulvet før han slapp meg opp. Hvis vi var nødt til å gå på WC stilte vaktene seg i døren og flirte av oss samtdiig som de kom med de slibrigste og verste gloser.

På vårt rom var der en frue som skulle ha barn. I sin fortvilelse tenkte hun bare på å bli kvitt det, og hoppet om morgenen ut fra øverste køye. Det gikk selvfølgelig galt, og hun fikk en voldsom blødning. Vi lå i soveposer av papir, så vi hadde lite eller ingenting å hjelpe oss med. I den ene enden av gangen var

der et rom hvor der satt to unge gutter med hvitt bind om armen og Røde Kors merket. Jeg bad dem straks å hente lege for en var blitt alvorlig syk. «A, hu dauter vel ikke», svarte de. Ingen lege kom. Jeg gikk atter bort på sanitetskontoret og forlangte temmelig bestemt at de skulle ringe til legen. Til svar fikk jeg: «Hold kjæft og dra til o.s.v.»

Pasienten ble blekere og blekere og vi som forsøkte å hjelpe henne så godt vi formådde, var aldeles fortvilte. Endelig klokken 7—8 om kvelden kom legen på sitt vanlige besøk i leiren. Jeg ropte til ham straks jeg så bilen, og han kom inn med en gang. Han ble meget forskrekket og sa: «Men hvorfor i all verden har dere ikke sendt bud på meg før». «Det har vi forsøkt i hele dag», sa jeg, «men saniteten tok oss ikke alvorlig». På fem minutter var sykebilene der og kjørte henne til sykehuset. Hva det siden ble til med henne fikk vi ikke vite men hun kom ikke tilbake til leiren.

En dag suste en geværkule forbi mitt hode — 20 cm fra — og tvers gjennom vinduet. Da ble leirsjefen forskrekket, han er nå lektor i Oslo, og forbød slik lettsindig omgang med skytevåpen. Ikke desto mindre skjøt vaktene etter leggene på oss i lufte-timen hvis vi stoppet opp et øyenlikt i rundgangen. Vi så gutter som ble stillet opp mot veggen i flere timer til de besvimte.

Dette er bare et lite utdrag av hva jeg har opplevet i leiren. Etter 45 dager slapp jeg ut. Da jeg sto på jernbanestasjonen for å ta toget kom en mann bort og spyttet på meg og øste over meg en masse forbannelser. Senere kjempet jeg min livskamp i 4 år som fabrikkpiker. Jeg klarte å holde det flytende, men så sto jeg også ved pumpene så å si natt og dag.

Det verste som hendte oss var da vår kjære og eneste sønn døde i 47. Han satt på Ilebu hvor han ble underernært. Han var negativ, og ble smittet av tuberkulose. Da han nesten ikke orket å arbeide, sa vaktene at han simulerte. Så gikk det noen uker med sykdom uten at vi fikk vite noen ting. Vi kunne jo bare besøke ham en gang i måneden. Så kom det plutselig telegram fra Gleditsch

Det hvitboken ikke forteller

En ny svensk hvitbok har sett dagens lys. Alle er enig om at den svenske regjering så rett, når den nektet å intervenere i 1945. Dertil kom jo at det norske folks følelsesliv ble spart for ydmykelsen ved å bli befridd av broderfolket. Man ville heller at England skulle befri oss, når det hadde skylden for at vi kom opp i ulykken! Det mest interessante under okkupasjonen, hvor det gjelder forholdet mellom Sverige og Norge, nevnes ikke i de inntil nå offentliggjorte svenske hvitbøker. Dette skyldes sikkert hensynsfullhet mot Norge. Myten om exil-regjeringens krig fra London må ikke skades.

De fleste husker vel fremdeles, at general Erichsens divisjon måtte gå over grensen til Sverige, for ikke å bli tatt til fange. Etter at Norge hadde kapitulert 10. juni 1940 fikk de i Sverige internerte norske tropper adgang til å reise hjem til det tysk-okkuperte Norge. Hvis Norge fremdeles hadde vært i krig, ville dette ikke ha funnet sted. Sverige ville i så fall ha brutt sine forpliktelser overfor folkeretten og sin nøytralitet. Det er klart at den svenske

regjering, for orden skyld, har innhentet den norske exil-regjeringens samtykke til hjemsendelse av de internerte tropper. I denne forbindelse er det utvekslet noter og telegammer. Exil-regjeringen i London ville ikke ha gått med på utleveringen av divisjonen, hvis den mente seg å være i krig med Tyskland. Det ville jo ha vært en hårreisende forbrytelse. Man kunne risikert at de norske tropper var blitt tyske krigsfanger. Sverige har ganske sikkert utvilsomt sikret seg mot enhver kritikk fra norsk hold ved å innhente skriftlig samtykke fra Nygaardsvold-regjeringen i London.

Aktstykkene om disse forhandlinger er ennå ikke offentliggjort. Hvorfor? Jo fordi våre nåværende makthavere må ha henstillet til Sverige om å bli forskånet for dette. Hva med hele rettsoppgjøret, hvis den norske exil-regjering skriftlig har erklært, at de norske tropper i Sverige kunne sendes hjem, da Norge ikke lenger var i krig med Tyskland? Det er selvsagt slik det er, men dette må ikke offentliggjøres. Norges innen- og utenrikspolitikk må fortsatt baseres på gamle løgner.

Telemarking.

J. B.:

Kamp mot kommunismen

Den kamp Vesten i dag fører mot den internasjonale kommunisme vil aldri føre til seir. Med kapital søker Amerika å fjerne misnøyen i de

på Ilebu at vår sønn var sendt til Ullevål, vi måtte besøke ham straks. Etter 5 dager døde han av tuberkulose milliaris.

Det har alltid undret meg at ikke noen av kirkens menn tenkte på sine embetsbrødre i den hårde tiden vi gjennomlevet. Vi hadde vært prestefolk i 37 år og gitt kirken våre krefter.

En — en prest så til oss engang. Det ble med det. Men vi klarte oss ved å arbeide med våre hender og behøvet ikke økonomisk hjelp av noen.

Vi har nå fått oss et deilig lite hjem igjen med en del av de kjære ting som ble reddet fra katastrofen. Meget ble stjålet fra oss og ødelagt og mitt piano, som jeg var så glad i, måtte jeg selge for å betale boten som var på kr. 2000. Jeg fikk altså 45 dagers fengsel samt 2000 kr. i bot for passivt medlemskap i NS.

Prestekone.

«frie land» for på denne måte å hindre at disse land blir kommunistiske. Men misnøye, fattigdom og kaos er ikke det eneste grunnlag for kommunismen. Det er bare noen av kommunismens midler i de land hvor det måtte passe. Kommunismen er en ideologi som lover folkene nettopp det motsatte av fattigdom. En besnærende ideologi. Den fenger lett hos massesene og begeistrer den blåøyete. Man forstår ikke at bordet fanger.

Kommunismens allierte er faktisk det parlamentariske system, partistyret og ukynligheten i styre og stell. Så lenge de europeiske nåværende randstater og Amerika tvilholder på at det parlamentariske system er den eneste form for et virkelig demokrati har Sovjet ingen grunn til å beklage seg.

Gjennom det parlamentariske system nyttes de ameri-

(Forts. s. 7).